

fra hele vor Livsopfattelse, ud fra hele vort politiske Standpunkt, ende en Rigsdagssamling med at have været med til ved Finanslovsforslagets anden Behandling, delvis i hvert Fald, at forkaste nogle Tusinde Kroner til Folkeuniversitetsforeningerne, men bevilge 25,000 Kr. til Præstelønninger. Vi kunne det saa meget mindre, som vi staa paa det principielle Standpunkt, at Kirken skal adskilles fra Staten, og at Præsternes Lønninger saa maa blive Menighedernes frie Sag. Naar vi ønske hurtigst muligt at naa dertil, at Præsternes Lønning ikke vedkommer Staten, kunne vi selvfølgelig ikke gaa med til nu at forøge den Fond, der staaar til Præsternes Raadighed, særlig da denne i Forvejen er meget betydelig — der er nævnt 6 Mill. Kr. —, og saa meget mere som det i selve det kirkelige Udvalg er gjort op fra kirkevenlig Side, at denne Fond er tilstrækkelig til at gennemføre en moderne og tidssvarende Præstelønningslov, saa det, der trænges til, ingenlunde er at forøge denne Sum, men at fordele den mere retfærdigt.

De Herrer ville forstaa, at selv om vi nærede den allermest brændende Lyst til at faa Lovforslaget gennemført, selv om vi vare til det yderste betænkelige ved at blive det Anstød, der kunde faa Loven til at falde, saa var der en Hindring for os, som vi umuligt kunde komme over, altsaa vi kunne ikke gaa med til disse 5 Indrømmelser. De ere for os ganske saglig betragtet allesammen Tilbageskridt, hvori vi ikke kunne følge Flertallet. Men vi tro heller ikke, at det er nogen klog Taktik fra Flertallets Side, at man har gjort disse Indrømmelser til det andet Ting for at vinde de fornødne Stemmer der. Man har derved vundet — jeg havde nær sagt — en sølle Provst, som man efter al Sandsynlighed havde faaet med alligevel; det er det hele, man har vundet, men for at vinde denne Provsts Stemme, som man sandsynligvis havde faaet alligevel, og nogle Frikonservatives Stemmer, som man nu haaber at kunne faa, har man stødt de 4 socialdemokratiske Stemmer fra sig. Jeg tror, det er en meget daarlig Forretning, det ærede Flertal der har gjort. Jeg tror, at hvis det ærede Flertal i dette Øjeblik havde staaet sammen med den højtærede Kultusminister om Folketingets Forslag, hvortil vi Socialdemokrater vare gaaede med, havde der været større Chancer for Sagens Gennemførelse i det andet Ting; end der er, efter at de have gjort disse Indrømmelser, de have derved vundet en enkelt Stemme, som de sandsynligvis havde

faaet med alligevel, medens de have stødt de socialdemokratiske Stemmer fra sig, som maaske — jeg ved jo ikke, hvordan Stillingen vil være — ville være de afgørende i det andet Ting. Jeg tror som sagt, det er en meget uklog Taktik fra det ærede Flertals Side.

Men selv om Flertallet altsaa har vist en saadan uklog Taktik og ikke har staaet fast, hvor man skulde staa fast, men har overladt det til os Socialdemokrater at staa fast paa Folketingets Standpunkt, se vi fra vor Side heller ikke nogen saa overvældende Ulykke deri — det siger jeg ganske ligefrem og oprigtigt. Sagen er jo nemlig den, at Sognebeboernes Indflydelse paa Præsteembedernes Besættelse, en Præstevalglov, faa vi nok alligevel. Det er et Krav, som bunder altfor dybt i Befolkningen, særlig ude paa Landet. Jeg nævnede før den højtærede Kultusministers Antydning af, at han vilde arbejde videre paa en Præstevalglov, og den vil da maaske kunne blive mere frisindet, naar han har mere Tid til at udarbejde den. Jeg vil mene, at hvis vi fra vor Side hjælpe til — ikke direkte, men paa Grund af Flertallets Taktik — at Loven falder i Aar, vil det hele, det kommer til at betyde, være, at Kultusministeren faar fuldstændig frie Hænder. Jeg haaber, at vi til næste Aar kunne arbejde med den højtærede Kultusminister paa en Løsning af dette Spørgsmaal, og jeg vil tro, at han faar mere frie Hænder, naar dette Lovforslag ikke bliver vedtaget, medens hans Hænder i denne Vinter endnu have været bundne af en vis Tradition, som jeg ønsker, man skal komme bort fra for at kunne vende tilbage til den rigtige gamle gode Tradition her i Folketinget. I Mellemtiden have vi saa den forrige Kultusministers Cirkulære at bygge paa, og det er jo godt. Ganske vist erkender jeg, at jeg staaar fuldt ud paa det Standpunkt, som er udtrykt i Dagsordenen i Fjor om, at de Sager bør ordnes ved Lov, og der er jo ogsaa gjort Forsøg derpaa. Falder dette Forsøg som Følge af Flertallets mindre kloge Taktik, eller fordi Reaktionen gør Modstand, arbejde vi videre paa, at de Sager maa blive lovordnede; men saa længe det ikke er sket, have vi Cirkulæret at bygge paa. Jeg vil udtale Haabet om, at vi allerede næste Aar faa en Præstelønningslov, og at den vil blive saa meget mere frisindet, end hvis dette Forslag gik igennem.

Ud fra disse saglige og politiske Betragtninger maa vi altsaa stemme mod de Ændringsforslag, der foreligge igennem